

Opgelost oefeningexamen Analyse I

januari 2016

Sébastien Chevalier

(a) Geef de volledige Maclaurinreeks van

$$f(x) := \frac{1}{x^3} \int_0^x \arctan(t^2) dt$$

(b) Geef aan voor welke x deze reeks convergeert

oplossing

(a) Om de Maclaurinreeks van $f(x)$ op te stellen is er eerst deze reeks van het integrandum

• Maclaurinreeks bepaal van $\arctan(t^2)$

$$g(x) := \arctan(x)$$

$$g'(x) = \frac{1}{1+x^2} \quad \forall x \in \mathbb{R}$$

↳ schrijfbaar als reeks adhv de meetkundige reeks

$$\frac{1}{1+x^2} = \frac{1}{1-(-x^2)} = \sum_{n=0}^{+\infty} (-x^2)^n$$

$$\text{VWE} \quad |-x^2| < 1$$

$$(*) \Rightarrow x \in]-1, 1[$$

$$g(x) = \int g'(x) = \int_0^x \sum_{n=0}^{+\infty} (-x^2)^n$$

$$\Leftrightarrow \begin{matrix} (-x^2)^n \text{ w.c.u.} \\ \text{over }]-1, 1[\end{matrix} \quad \sum_{n=0}^{+\infty} (-1)^n \int_0^x x^{2n}$$

$$\Leftrightarrow \sum_{n=0}^{+\infty} (-1)^n \cdot \frac{x^{2n+1}}{2n+1}$$

deze convergeert naar $g(x)$ voor $x \in]-1, 1[$

① De Taylorreeks voor $\arctan(x^2)$ wordt dan

$$\sum_{n=0}^{+\infty} (-1)^n \frac{x^{4n+2}}{2n+1}$$

• integraal en sommatie omwisselen

$$\frac{1}{x^3} \sum_{n=0}^{+\infty} \frac{(-1)^n}{2n+1} \int_0^x t^{4n+2} dt$$

$$\frac{1}{x^3} \sum_{n=0}^{+\infty} \frac{(-1)^n}{2n+1} \cdot \frac{t^{4n+3}}{(4n+3)}$$

$$\sum_{n=0}^{+\infty} \frac{(-1)^n x^{4n}}{(2n+1)(4n+3)}$$

(b) Deze reeks convergeert op $x \in]-1, 1[$ naar de
oorspronkelijke functie

gegeven de functie

$$f: x \mapsto \begin{cases} x^2 & x \in [0, \pi] \\ 0 & x \in]\pi, 2\pi] \end{cases}$$

- (a) Geef een Fourierreeks die op $[0, 2\pi]$ bijna overal gelijk is aan f en zodat n in de reeks alleen in machten voorkomt.
- (b) Beschrijf precies hoe de f^{u} , gegeven door de Fourierreeks zich gedraagt op heel \mathbb{R}
- (c) Vind met deze reeks een nieuwe afleiding voor de reeks

$$\sum_{n \geq 1} \frac{1}{n^2}$$

(a) Bewijs de even uitbreiding f^* van f over het interval $[-2\pi, 2\pi]$ zodanig dat er een symmetrisch interval tot 0 verkregen wordt

$$f^* : x \mapsto \begin{cases} x^2 & x \in [-\pi, \pi] \\ 0 & x \in [-2\pi, -\pi] \cup [\pi, 2\pi] \end{cases}$$

keuzen van Fourierontwikkeling

merk op: doordat f^* even is, zal het product met $\sin(\frac{nx}{2})$ een oneven $f^* \sin$ opleveren, geïntegreerd over een symm. int. levert dit 0 $\implies b_n = 0$

$$a_0 = \frac{1}{2\pi} \int_0^\pi x^2 dx = \frac{1}{\pi} \left[\frac{x^3}{3} \right]_0^\pi = \frac{\pi^2}{3}$$

$$a_n = \frac{1}{2\pi} \left(\int_{-2\pi}^{-\pi} 0 \dots + \int_{-\pi}^\pi x^2 \cos\left(\frac{nx}{2}\right) dx + \int_\pi^{2\pi} 0 \dots \right)$$

$$a_n = \int_{-\pi}^\pi \underbrace{x^2}_{\text{even}} \underbrace{\cos\left(\frac{nx}{2}\right)}_{\text{even}} dx \cdot \left(\frac{1}{2\pi}\right)$$

$$a_n = \frac{1}{2\pi} \left(\frac{2}{n}\right)^3 \int_0^\pi \left(\frac{nx}{2}\right)^2 \cos\left(\frac{nx}{2}\right) d\left(\frac{nx}{2}\right)$$

$$a_n = \frac{8}{\pi n^3} \int_0^{\frac{n\pi}{2}} t^2 \cos(t) dt$$

$$\frac{nx}{2} = t$$

$$n : 0 \rightarrow \pi$$

$$t : 0 \rightarrow \frac{n\pi}{2}$$

$$\begin{aligned}
 \text{I.} \downarrow \quad a_n &= \frac{g}{\pi n^3} \int_0^{\frac{n\pi}{g}} \underbrace{t^2}_{f} \cdot \underbrace{\sin(t)}_{g'} dt & \begin{cases} f' = 2t \\ g = \sin(t) \end{cases}
 \end{aligned}$$

$$a_n = \frac{g}{\pi n^3} \left(\left[t^2 \sin(t) \right]_0^{\frac{n\pi}{g}} - \int_0^{\frac{n\pi}{g}} 2t \sin(t) dt \right)$$

$$\text{I.} \downarrow \quad a_n = \frac{g}{\pi n^3} \left(\left[t^2 \sin(t) \right]_0^{\frac{n\pi}{g}} - 2 \left(\left[-t \cos(t) \right]_0^{\frac{n\pi}{g}} + \int_0^{\frac{n\pi}{g}} \cos(t) dt \right) \right) \quad \begin{cases} f' = 1 \\ g = -\cos(t) \end{cases}$$

$$a_n = \frac{g}{\pi n^3} \left(\left[t^2 \sin(t) \right]_0^{\frac{n\pi}{g}} + \left[2t \cos(t) \right]_0^{\frac{n\pi}{g}} - \left[2 \sin(t) \right]_0^{\frac{n\pi}{g}} \right)$$

$$a_n = \frac{g}{\pi n^3} \left(\left(\frac{n\pi}{g} \right)^2 \sin\left(\frac{n\pi}{g}\right) + 2n\pi \cos\left(\frac{n\pi}{g}\right) - 2 \sin\left(\frac{n\pi}{g}\right) \right)$$

[$\sin\left(\frac{n\pi}{g}\right) \begin{matrix} \xrightarrow{n \text{ even}} 0 \\ \xrightarrow{n \text{ oneven}} \pm 1 \end{matrix}$	$\text{stel } n = 2k-1$ $\sin\left(\frac{n\pi}{g}\right) = (-1)^{k+1}$
	$\cos\left(\frac{n\pi}{g}\right) \begin{matrix} \xrightarrow{n \text{ even}} \pm 1 \\ \xrightarrow{n \text{ oneven}} 0 \end{matrix}$	$\text{stel } n = 2k$ $\cos\left(\frac{n\pi}{g}\right) = (-1)^k$

opplitsing van coëfficiënten

$$a_n \begin{cases} n \text{ even} & \frac{g}{\pi g k^3} \cdot 2k\pi (-1)^k = \frac{g}{k^2} (-1)^k =: a_{ev} \end{cases}$$

$$a_n \begin{cases} n \text{ oneven} & \frac{g}{\pi (2k-1)^3} \left(n\pi \sin\left(\frac{n\pi}{g}\right) \cdot \left(\frac{n\pi}{4} - \frac{g}{n\pi}\right) \right) = \frac{g (-1)^{k+1}}{(2k-1)^2} \cdot \frac{(2k-1)\pi \frac{g}{(2k-1)\pi}}{g} \end{cases} \quad \begin{matrix} a_{on} \\ // \end{matrix}$$

1b) De Fourierontwikkeling kan dan geschreven worden als

$$\frac{\pi^2}{6} + \sum_{k=1}^{+\infty} \frac{2}{k^2} (-1)^k \cos(kn) + \sum_{k=1}^{+\infty} \frac{2(-1)^{k+1} ((2k-1)\pi - \frac{\theta}{(2k-1)\pi}) \cos\left(\frac{(2k-1)n}{2}\right)}{(2k-1)^2}$$

Deze reeks zal convergeren naar f^* $\forall n \in [-2\pi, 2\pi]$ behalve voor $n = k2\pi + \pi$ $k \in \mathbb{Z}$ want daar is f^* niet continu dus convergeert de reeks naar de halve sprongwaarde, deze bedraagt dan $\frac{\pi^2}{2}$.

doorgt. over \mathbb{R} $\pm 2k\pi$

merk op: indien de laatste term

$$\sum_{k=1}^{+\infty} \frac{2(-1)^{k+1}}{(2k-1)^2} \left((2k-1)\pi - \frac{\theta}{(2k-1)\pi} \right) \cos\left(\frac{(2k-1)n}{2}\right)$$

weggelaten wordt dan is dit de Fourierontwikkeling van n^2 die elke periode $[-\pi, \pi]$ verder gaat wordt. Deze som zorgt er dus voor dat de uitbreiding van $n=0$ $n \in]\pi, 2\pi]$ verder gaat wordt.

Vind alle oplossingen $y:]3, \infty[\rightarrow \mathbb{R}$ die voldoen aan de differentiaalvergelijking

$$n^2 y'' - 4ny' + 6y = \frac{-4n^4}{n^2 - 2n - 3}$$

oplossing

Een oplossing voor de homogene deel kan verkregen worden m.b.h.v. een Euler-substitutie

$$\begin{aligned} \Leftrightarrow \\ (n \neq 0) \quad n^2 y'' - 4ny' + 6y = 0 \\ \frac{y''}{n^2} - \frac{4}{n} y' + \frac{6}{n^2} y = 0 \end{aligned} \quad \begin{array}{l} \nearrow n \in]0, +\infty[\\ \searrow n \in]-\infty, 0[\end{array}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} t = \ln(n) \quad n \in]0, +\infty[\\ \exp(t) = n \\ \longrightarrow y(n) \longrightarrow y(n(t)) =: \phi(t) \\ \phi(t) = y \\ \phi'(t) = \frac{dy}{dn} \cdot \frac{dn}{dt} \Big|_{e^t = n} = ny' \\ \phi''(t) = n \left(\frac{d^2 y}{dn^2} \cdot n \right) + \frac{dy}{dn} \cdot n = n^2 y'' + ny' \end{array} \right.$$

$$\implies \phi''(t) - 5\phi'(t) + 6\phi(t) = 0$$

$$\Delta = \sqrt{25 - 4 \cdot 1 \cdot 6} = 1$$

$$\leadsto \phi^*(t) = \frac{5 \pm 1}{2} \Rightarrow \phi^*(t) = 3 \vee \phi^*(t) = 2$$

voor de diff. vgl in ϕ wordt de oplossing zo:

$$\phi(t) = C_1 \exp(3t) + C_2 \exp(2t)$$

substitutie
omgedaan \rightarrow

$$y(n) = C_1 \exp(3 \ln(n)) + C_2 \exp(2 \ln(n))$$

oplossing voor de homogene dgl

$$y(n) = C_1 \underbrace{n^3}_{y_1} + C_2 \underbrace{n^2}_{y_2}$$

Nu dient nog een particuliere oplossing gevonden te worden uit een 1de of 2de vol homogene door verlagening van orde.

neem $\tilde{y}(n) = u(n) \cdot y_2 = u n^2$

$$\tilde{y}'(n) = u' n^2 + 2u n$$

$$\tilde{y}''(n) = u'' n^2 + 2u' n + 2u' n + 2u$$

invullen
in dgl

$$n^2 (u'' n^2 + 2u' n + 2u' n + 2u)$$

$$+ (-4n)(u' n^2 + 2u n)$$

$$+ 6(u n^2)$$

$$u'' n^4 + 2u' n^3 + 2u' n^3 + 2u n^2 - 4u' n^3 - 8u n^2 + 6u n^2$$

vgl levert $u'' n^4 = \frac{-4n^4}{n^2 - 2n - 3}$

$$u'' = \frac{-4}{n^2 - 2n - 3} = \frac{-4}{(n-3)(n+1)} = \frac{A}{n-3} + \frac{B}{n+1}$$

(spliten in partiële breuken)

$$A(n+1) + B(n-3) = -4$$

$$(A+B)n + A - 3B = -4$$

$$\begin{cases} A+B=0 \\ A-3B=-4 \end{cases} \rightarrow A=-B$$

$$u'' = \frac{-1}{n-3} + \frac{1}{n+1}$$

$$\begin{aligned} -4B &= -4 \\ \Rightarrow B &= 1 \\ A &= -1 \end{aligned}$$

$$u' = \int \frac{-1}{n-3} dn + \int \frac{1}{n+1} dn + C_3$$

$$u' = -\ln(n-3) + \ln(n+1)$$

$\begin{matrix} > 0 \\ (n > 3) \end{matrix}$ voor het beschouwde interval] +3, +∞ [

$$u' = \ln(n+1) - \ln(n-3)$$

$$u' = \ln\left(\frac{n+1}{n-3}\right)$$

$$u = \int \ln\left(\frac{n+1}{n-3}\right) dn$$

$$\Rightarrow u = \int \ln\left(\frac{n+1}{n-3}\right) dn$$

makkelijker
als verschil \rightarrow

$$u = \int \ln(n+1) dn - \int \ln(n-3) dn$$

$$u = (n+1) \ln(n+1) - (n+1) - (n-3) \ln(n-3) + (n-3)$$

$$\Rightarrow u = (n+1) \ln(n+1) - (n-3) \ln(n-3) - 4 + C_3$$

gecombineerd
geen betekenis C_3
KIES = 0

zodat de algemene oplossing gegeven wordt door

$$y(n) = C_1 n^3 + C_2 n^2 + u n^2$$

$$y(n) = C_1 n^3 + C_2 n^2 + [(n+1) \ln(n+1) - (n-3) \ln(n-3)] n^2$$

Oefening 1 ~ Taylorbenadering

> with(plots) :

> $f := x \rightarrow \frac{\exp(x)}{\sin(x) + \cos(x)}$;

$$f := x \rightarrow \frac{e^x}{\sin(x) + \cos(x)}$$

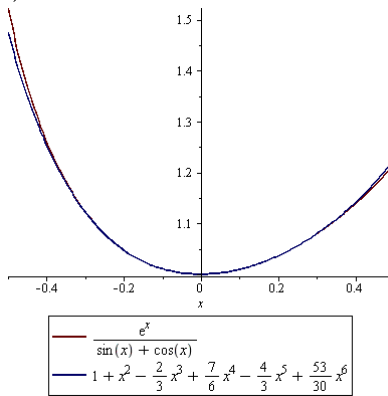
> $taylor(f(x), x = 0, 7)$;

$$1 + x^2 - \frac{2}{3}x^3 + \frac{7}{6}x^4 - \frac{4}{3}x^5 + \frac{53}{30}x^6 + O(x^7)$$

> $f_ben := x \rightarrow 1 + x^2 - \frac{2}{3}x^3 + \frac{7}{6}x^4 - \frac{4}{3}x^5 + \frac{53}{30}x^6$;

$$f_ben := x \rightarrow 1 + x^2 - \frac{2}{3}x^3 + \frac{7}{6}x^4 - \frac{4}{3}x^5 + \frac{53}{30}x^6$$

> $plot([f(x), f_ben(x)], x = -\frac{1}{2} .. \frac{1}{2}, legend = [f(x), f_ben(x)])$;

Observatie

De Taylorbenadering tot de zesde orde van de functie $f(x)$ vormt een goede benadering, met aanvaardbare fout, tot ongeveer het interval $\left[-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right]$.

- > restart;
- > with(plots):
- > $f := x \rightarrow \frac{1}{x^3} \cdot \text{int}(\arctan(t^2), t = 0 .. x);$

$$f := x \rightarrow \frac{\int_0^x \arctan(t^2) dt}{x^3}$$

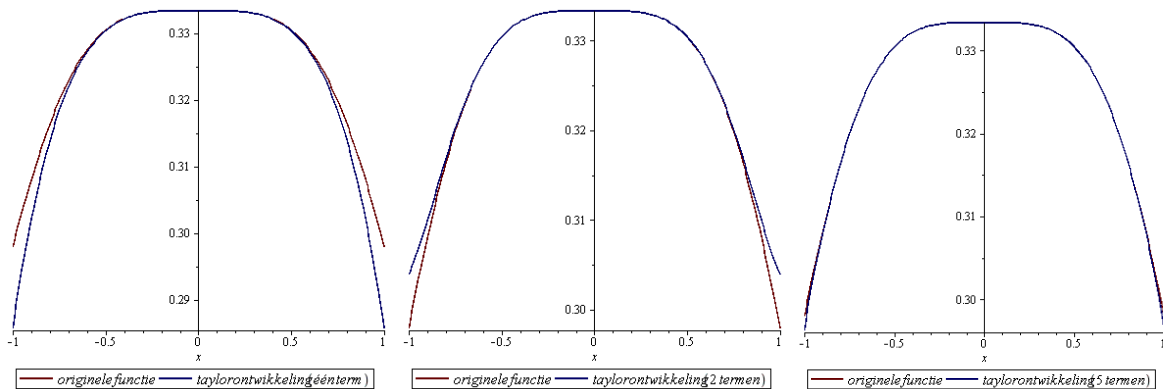
- > $\text{taylorreeks} := \text{Sum}\left(\frac{(-1)^n \cdot x^{4n}}{(2n+1) \cdot (4n+3)}, n = 0 .. \text{infinity}\right);$

$$\text{taylorreeks} := \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n x^{4n}}{(2n+1)(4n+3)}$$

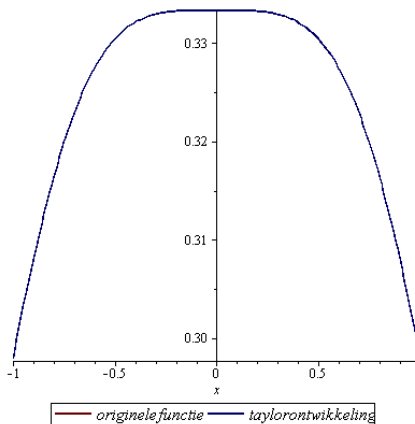
- > $g := (x, l) \rightarrow \text{Sum}\left(\frac{(-1)^n \cdot x^{4n}}{(2n+1) \cdot (4n+3)}, n = 0 .. l\right);$

$$g := (x, l) \rightarrow \sum_{n=0}^l \frac{(-1)^n x^{4n}}{(2n+1)(4n+3)}$$

- > $\text{plot}[f(x), g(x, 1)], x = -1 .. 1, \text{legend} = [\text{originele functie}, \text{taylorontwikkeling}(\text{één term})];$
- $\text{plot}[f(x), g(x, 2)], x = -1 .. 1, \text{legend} = [\text{originele functie}, \text{taylorontwikkeling}(\text{2 termen})];$
- $\text{plot}[f(x), g(x, 5)], x = -1 .. 1, \text{legend} = [\text{originele functie}, \text{taylorontwikkeling}(\text{5 termen})];$

- > $\text{plot}[f(x), g(x, 100)], x = -1 .. 1, \text{legend} = [\text{originele functie}, \text{taylorontwikkeling}];$

Observatie

De taylorontwikkeling convergeert op het interval $] -1, 1[$ naar de originele functie als reekssom.

> restart;

> piecewise($0 \leq x \leq \pi, x^2, \pi < x \leq 2 \cdot \pi, 0$)

$$\begin{cases} x^2 & 0 \leq x \text{ and } x \leq \pi \\ 0 & \pi < x \text{ and } x \leq 2\pi \end{cases}$$

> f := x → piecewise($0 \leq x \leq \pi, x^2, \pi < x \leq 2 \cdot \pi, 0$);

$$f := x \rightarrow \text{piecewise}(0 \leq x \text{ and } x \leq \pi, x^2, \pi < x \text{ and } x \leq 2\pi, 0)$$

De periodieke oneven uitbreiding van $f(x)$ wordt gegeven door onderstaande functie.

> f_uitbr := x → piecewise($-\pi \leq x \leq \pi, x^2, \pi < x \leq 2 \cdot \pi, 0, -2 \cdot \pi \leq x < -\pi, 0$);

$$f_{\text{uitbr}} := x \rightarrow \text{piecewise}(-\pi \leq x \text{ and } x \leq \pi, x^2, \pi < x \text{ and } x \leq 2\pi, 0, -2\pi \leq x \text{ and } x < -\pi, 0)$$

> with(plots):

Eigen berekeningen

De berekende coëfficiënten voor de cosinusreeks zien er als volgt uit

$$a_0 := k \rightarrow \frac{\pi^2}{3}$$

$$a_n := n \rightarrow \frac{8 \left(\frac{1}{4} n^2 \pi^2 \sin\left(\frac{1}{2} n \pi\right) + n \pi \cos\left(\frac{1}{2} n \pi\right) - 2 \sin\left(\frac{1}{2} n \pi\right) \right)}{\pi n^3}$$

$$a_{\text{even}_n} := k \rightarrow \frac{2(-1)^k}{k^2}$$

$$a_{\text{oneven}_n} := k \rightarrow \frac{8 \left(\frac{1}{4} (2k-1)^2 \pi^2 (-1)^{k+1} - 2(-1)^{k+1} \right)}{\pi (2k-1)^3}$$

> a_even_n := k → $\frac{2}{k^2} \cdot (-1)^k$ assuming(k, integer);

$$a_{\text{even}_n} := k \rightarrow \frac{2(-1)^k}{k^2}$$

> a_oneven_n := k → $\frac{8}{\pi \cdot (2 \cdot k - 1)^3} \cdot \left(\left(\frac{(2 \cdot k - 1) \cdot \pi}{2} \right)^2 \cdot (-1)^{k+1} - 2 \cdot (-1)^{k+1} \right)$
assuming(k, integer);

$$a_{\text{oneven}_n} := k \rightarrow \frac{8 \left(\frac{1}{4} (2k-1)^2 \pi^2 (-1)^{k+1} - 2(-1)^{k+1} \right)}{\pi (2k-1)^3}$$

> a_n := n → $\frac{8}{\pi \cdot n^3} \cdot \left(\left(\frac{n \cdot \pi}{2} \right)^2 \cdot \sin\left(\frac{n \cdot \pi}{2}\right) + n \cdot \pi \cdot \cos\left(\frac{n \cdot \pi}{2}\right) - 2 \cdot \sin\left(\frac{n \cdot \pi}{2}\right) \right)$
assuming(n, integer);

$$a_n := n \rightarrow \frac{8 \left(\frac{1}{4} n^2 \pi^2 \sin\left(\frac{1}{2} n \pi\right) + n \pi \cos\left(\frac{1}{2} n \pi\right) - 2 \sin\left(\frac{1}{2} n \pi\right) \right)}{\pi n^3}$$

> fourierontw_even := (x, l) → Sum(a_even_n(k) · cos(k · x), k = 1 .. l) assuming(k, integer);

fourierontw_oneven := (x, l) → Sum(a_oneven_n(k) · cos($\frac{(2 \cdot k - 1) \cdot x}{2}$), k = 1 .. l)
assuming(k, integer);

fourierontw := (x, l) → $\frac{\pi^2}{6} + \text{fourierontw_even}(x, l) + \text{fourierontw_oneven}(x, l)$;

$$\text{fourierontw_even} := (x, l) \rightarrow \sum_{k=1}^l a_{\text{even}_n}(k) \cos(kx)$$

$$fourierontw_oneven := (x, l) \rightarrow \sum_{k=1}^l a_oneven_n(k) \cos\left(\frac{1}{2} (2k-1)x\right)$$

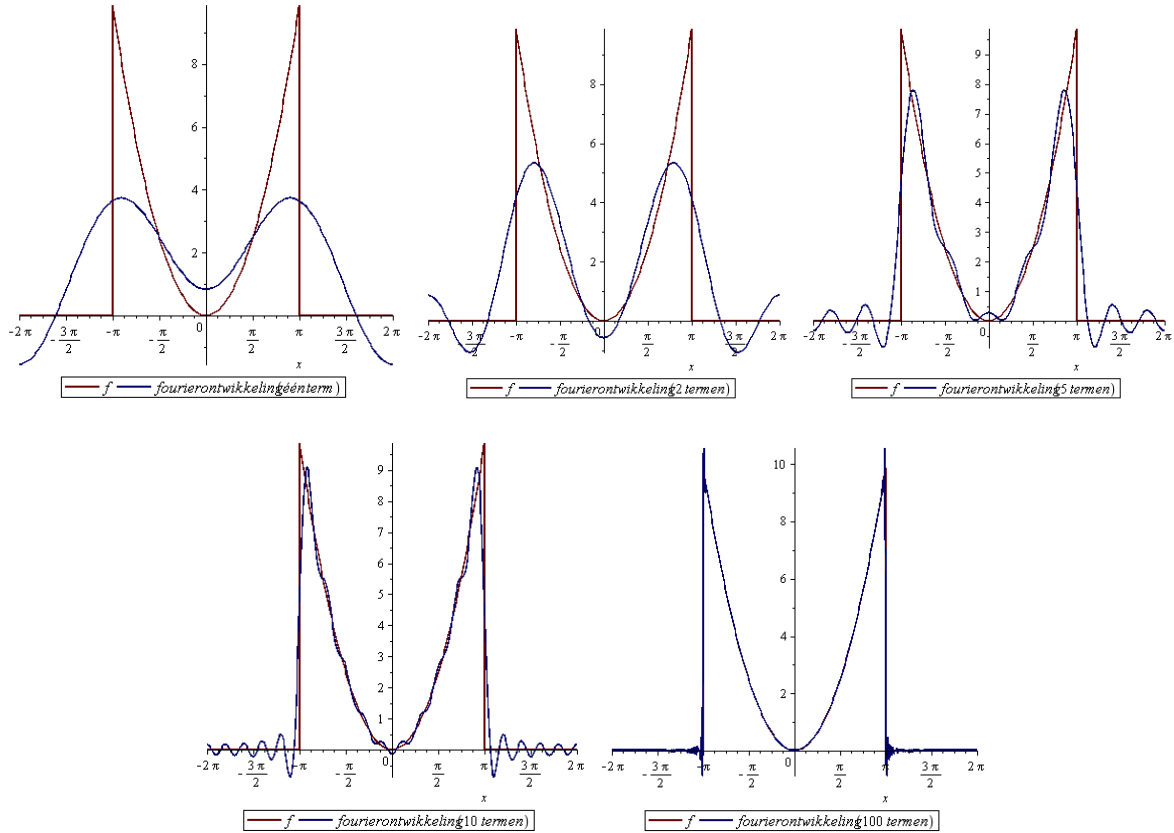
$$fourierontw := (x, l) \rightarrow \frac{1}{6} \pi^2 + fourierontw_even(x, l) + fourierontw_oneven(x, l)$$

>

```
plot([f_uibr(x), fourierontw(x, 1)], legend = [f, fourierontwikkeling(1 term)]) :
plot([f_uibr(x), fourierontw(x, 2)], legend = [f, fourierontwikkeling(2 termen)]) :
plot([f_uibr(x), fourierontw(x, 5)], legend = [f, fourierontwikkeling(5 termen)]) :
plot([f_uibr(x), fourierontw(x, 10)], legend = [f, fourierontwikkeling(10 termen)]) :
plot([f_uibr(x), fourierontw(x, 100)], legend = [f,
fourierontwikkeling(100 termen)]) :
```

Conclusie

Wanneer er steeds meer termen aan de Fourierontwikkeling worden toegevoegd wordt duidelijk dat deze inderdaad zal convergeren naar de genormaliseerde periodieke uitbreiding (hier slechts weergegeven over één periode). In de randpunten van elk periodiek interval zal de Fourierontwikkeling convergeren naar de halve sprong waarde.

> restart;

> differentiaalvergelijking := $x^2 \cdot \frac{d^2}{dx^2} y(x) - 4 \cdot x \cdot \frac{d}{dx} y(x) + 6 \cdot y(x) = -\frac{4x^4}{x^2 - 2x - 3}$;

$$\text{differentiaalvergelijking} := x^2 \left(\frac{d^2}{dx^2} y(x) \right) - 4x \left(\frac{d}{dx} y(x) \right) + 6y(x) = -\frac{4x^4}{x^2 - 2x - 3}$$

> dsolve(differentiaalvergelijking);

$$y(x) = x^2 _C2 + x^3 _C1 - x^2 ((x - 3) \ln(x - 3) - \ln(x + 1) (x + 1))$$

Conclusie

Op het interval $]3, +\infty[$ is dit inderdaad de algemene oplossing van de bovenstaande differentiaalvergelijking.